

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће и ванредних бројева. Преплата се шаље „Уредништву Полицијског Гласника“ или дотичним окружним и средњим властима, или на пошти. Цена је листу: чиновницима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште, годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостничарима и механичарима годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој пени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благовелео је на предлог Министра унутрашњих дела поставити:

за вршиоца дужности начелника округа пиротског, у рангу члана прве класе управе вароши Београда, Саву Мијалковића, начелника прве класе среза врачарског;

за начелника прве класе среза добричког, Милорада Рајковића, помоћника друге класе начелства округа врањског на расположењу;

за начелника друге класе среза црногорског Новака Симића, начелника исте класе среза љубишког, по потреби службе;

за начелника друге класе среза жичког Јована Ђ. Јовановића, начелника исте класе среза трстеничког, по потреби службе;

за начелника треће класе среза азбуковачког Драгомира Николића, начелника исте класе среза црногорског, по потреби службе;

за начелника треће класе среза врачарског, Живана Станковића, начелника исте класе среза ужичког, по потреби службе;

за начелника треће класе среза ужичког Петра Чађевића, начелника исте класе среза азбуковачког, по потреби службе;

за начелника треће класе среза посавског, округа београдског, Радивоја Јовановића, начелника исте класе среза деспотовачког, по потреби службе;

за начелника треће класе среза брзопаланачког Алексу Стефановића, јавног правозаступника из Неготина;

за секретара прве класе начелства округа подринског Милана Струнцилића, начелника треће класе среза посавског, округа београдског, по потреби службе;

за начелника треће класе среза деспотовачког, округа моравског, Миливоја Петровића, секретара друге класе начелства округа подринског;

за вршиоца дужности начелника среза пожешког, у рангу секретара начелства друге класе, Благоја Радовановића, писара друге класе среза ужичког;

за начелника треће класе среза трстеничког, Стојана Павловића, писара прве класе среза лесковачког;

за вршиоца дужности начелника среза златиборског, у рангу секретара начелства друге класе, Чедомира Перића, писара прве класе среза ужичког;

за вршиоца дужности начелника среза љубишког, у рангу секретара начелства друге класе, Милорада П. Смиљанића, писара прве класе среза таковског;

за писара прве класе среза ужичког, Милорада Матића, писара исте класе среза студеничког, по потреби службе;

за вршиоца дужности писара среза студеничког, у рангу писара начелства друге класе, Ананија Стевановића, практиканта истог среза;

за вршиоца дужности писара среза ужичког, у рангу писара начелства друге класе, Стојана Ђосовића, бившег практиканта.

Из канцеларије министарства унутрашњих дела, 28. марта, 1904. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 34. зак. о пословном реду у Државном Савету одобрено је решење истог Савета од 2. марта ове године Бр. 1570, које гласи:

да се Стеван Ђ. Лукачевић, овдашњи трговац, родом из Подгорице у Црној Гори, и поданик исте кнежевине, по својој молби, прими у српско поданство, заједно са женом Великом и малолетном децом и то: синовима: Јованом и Стојаном и ћерком Милицом, изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из дојакосњег поданства.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 17 марта 1904 год. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 6. закона о местима, од 16. јула 1866. године, — решено је:

да се засеок Коморане, који постоји у атару села Љубаве, у срезу расинском, округа крушевачког, по изјављеној жељи

његових становника, — прогласи за село, под називом „село Коморане“, с тим, да ово село остаје и даље у саставу садање општине коњушке, у истом срезу и округу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 12 марта 1904 год., у Београду.

РАСПИС

Свима окружним начелствима и Управи вароши Београда

Како грађани, тако и еснаф златарско-ливачки, жали ми се, да по унутрашњости, како по варошима, тако и варошицама и селима, многи странци продавци разног накита и других кујунских, дугмецијских и златарских радова, продају разну робу не подносећи никакве државне терете, на штету државе и интереса пуноправних грађана — мајстора истих радова.

Нарочито, од како је законом о панађурима забрањено продавање таквих производа на панађурима, ови бесправни продавци, избегавајући државне терете, торбаре по унутрашњости, а томе полицијске власти не стају на пут, те се на тај начин изигравају прописи кривичног закона и закона о панађурима, што полицијске власти не смеју ни у ком случају да дозволе.

Међу тим предметима, многи нису чак снабдевени ни прописним државним жигом или су фалсификати.

Поред овога, ови и овакви продавци, од велике су штете по државни музеј, купујући разне старине од грађана, који њихову вредност не знају, за јевтине цене, па их преносе у иностранство што је забрањено у корист Државног Музеја, — а међу овим старинама налазе се разне српске старине, које треба да су у нашем музеју, а не које стране државе.

С тога препоручујем начелству, да нареди свима полицијским и општинским властима, да свакоме оваквоме продавцу, забрање задржавање по варошима и варошицама и селима и добро мотре, да више не изигравају јасне законске прописе, на штету државе и њених пуноправних грађана, а у сваком случају где

примети, да то чине, поступа строго по закону.

И само начелство вршиће у своме делокругу бољи надзор над овим продавцима, на које до сада, како изгледа, нису власти ни обраћале пажњу.

На случај, да се где год и поред овог наређења не поступи по закону, према овим продавцима, одговараће лично старешина среза, и онај службеник, који, знајући за то, није хтео ништа предузимати.

ПБр. 8207.
17. марта 1904 год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,
Стој. М. Протић с. р.

РАЗГРУПИСАВАЊЕ ОПШТИНА

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, одобрено је решење Народне Скупштине сазване у редован сазив за 1903. год., које гласи:

да се село Д. Матејевци одвоји од општине каменичке, а село Д. Врежина одвоји од општине г. матејевачке, у срезу нишком, округа нишког, па да оба ова села Д. Матејевци и Д. Врежина, а по изјављеној жељи својих становника, у заједници образују за себе општину „д. матејевачку“ у истом срезу и округу.

да се села: Тропоње, Јасеново и Гладна, по изјављеној жељи његових становника, одвоје од општине тропоњске, у срезу ресавском, округа моравског, па село Тропоње да образује за себе „општину тропоњску“; село Јасеново да образује за себе „општину јасеновачку“, а село Гладна да образује за себе „општину гладњанску“, све у истом срезу и округу.

да се село Горња Горевница, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине мијоковачке, у срезу љубићском, округа чачанског, и образује за себе општину „горњо-горевничку“ у истом срезу и округу.

да се место Горњи Бољевац, у атару општине варошице Бољевца, које је насељено ван варошког рејона исте варошице, обележеног одобреним регулационим планом, — прогласи за село, под називом „село Горњи Бољевац“, с тим, да ово село и даље остаје у саставу садање општине варошице Бољевца, у срезу бољевачком, округа тимочког.

да се општина мечковачка, у срезу крагујевачком, округа крагујевачког, коју сачињавају села: Горње Комарице и Маршић, Мечковац и Јабучје, по изјављеној жељи својих становника разгруппише, па села: Горње Комарице и Маршић, да образују за себе „општину маршићску“, а села Мечковац и Јабучје, да образују за себе „општину мечковачку“ у истом срезу и округу.

да се општина братиначка, у срезу пожаревачком, округа пожаревачког, коју сачињавају села: Братинац и Набрђе, по изјављеној жељи својих становника, раз-

группише, па село Братинац образује за себе „општину братиначку“, а село Набрђе да образује за себе „општину набрђску“, у истом срезу и округу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 8 априла 1904 год., у Београду.

ПОЛИЦИЈА И СУД

(Поводом измена и допуна у полицијској уредби од 17. јануара 1904 год.)

(СВРШЕТАК)

Одлуке Касационог суда које смо изложили тичале су се, као што смо видели, пресуда по извесним иступним кривицама.

Да видимо, сада, како мисли Касациони суд о решењима којима се, по кривичном закону, расправљају у неколико и питања грађанске природе.

* * *

По тражењу суседа да се извесна коларско-ковачка радионица, смештена у једној од најживљих улица престоничких, у интересу њиховог спокојства и здравља измести са овог места, квартал теразијски решењем свјим од 26 јануара тек. год. Бр. 1014, а на основу § 326 кр. зак. тач. 8 § 9 зак. о чувању народног здравља и II-ог одељка § 12 устројства Управе гр. Београда, наредио је сопственицима да своју радионицу у року од два месеца пренесу на место које им Управа Београда буде одредила.

Противу овог решења сопственици су изјавили жалбу Управи која је, наставивши да није надлежна за разматрање решења донетог на основу § 326 кр. зак., послала сва акта првостепеном суду за град Београд, као надлежном за разматрање овог предмета према новим изменама и допунама §§ 15 и 16 полиц. уредбе.

Одбијајући од себе надлежност у овој ствари, суд је сва акта вратио управи са писмом ове садржине:

— Како се овде не расправља нити истиче питање кривичне већ чисто грађанске природе, — то Првостепени Суд за град Београд враћа управи акта овог предмета, као нерасмотрена, јер предмет овај не подлежи његовој разматрању.

Остајући и даље при своме ранијем мишљењу, управа је, у смислу § 41 кр. суд. поступка, послала сва акта Касационом Суду и молила за решење појављеног сукоба о надлежности између ње и првостепеног суда.

Поводом ове Управе молбе, Касациони суд у свом II одељењу донео је одлуку (Бр. 2076) ове садржине:

— Касациони Суд расмотрио је акта по предмету сукоба Управе града Београда са Првост. Судом за град Београд, по предмету измештаја коларско-ковачке радионице фирме — — — — — а по тражењу Управе града Београда од 24 фебруара 1904. Бр. 375, па је нашао:

— Да је законом о изменама и допунама §§ 15 и 16 полиц. уредбе од 17 јануара 1904 год., које важе од дана обна-

родовања, престала надлежност полициј. власти за разматрање општинских и полицијских пресуда (и решења), изречених по иступним делима (III част крив. как.), и пренета у надлежност првостепених судова. Како је у овом предмету решењем кварта теразијског од 26 јануара 1904. год. Бр. 1014, на основу §-а 326 кривич. зак. наложено жалиоцима — фирми — да у року од два месеца по саопштењу овог решења измeste своју радионицу тамо где им Управа гр. Београда одобри, ако пак ово не учине у означеном им року власт ће их казнити, — то је за даљу одлуку по овом предмету надлежан првостепени суд а не Управа града Београда, јер је квартал расправљено питање по кривичном закону, које и није грађанске природе него кривичне, и, што се овде има изрећи решење по закону, који важи у времену те одлуке, а који је формалне природе.

Једна друга одлука Касац. суда ма колико да је, по предмету који је њоме расправљен, слична исписаној одлуци, разликује се од ње знатно својом садржином. Предмет њеног разматрања било је једно решење, донето на основу § 356 в кривич. зак. Та одлука, из које се јасно види и предмет спорног решења, потекло је из I одељења Касац. Суда и гласи:

— Услед представке Управе у акту Бр. 3365, Касац. Суд решио је на основу §§ 51 грађан. суд. поступка и § 8 свога устројства, сукоб о надлежности између Управе и Првостепеног Суда за варош Београд за разматрање решења кварта теразијског од 24 јануара ове год. Бр. 793, којим је Д... Ј... оvd. упућен суду да докажује уговор закупа (стана) између њега и Ј... У..., па је нашао да је, с погледом на измену § 356 в крив. закона, учињену законом од 13 маја 1902. год. надлежна управа да по жалби Д... уради даље по овом предмету оно што закон прописује.

Као што се види из ове одлуке, надлежност управина за расправу појављеног питања заснована је искључиво на измени § 356 в крив. зак. од 13 маја 1902 год.

Позивајући се на § 51 грађ. суд. поступка, по ком се законском пропису расправљају сукоби о надлежности између судова у стварима чисто грађанске природе, Касац. Суд самим овим дао је обележје грађанске а не кривичне природе свима решењима која се заснивају на § 356 в кр. зак.

Пре него што би доказали колико су обе одлуке у противречности једна с другом, да расмотримо часом законске прописе на којима су била заснована спорна решења, која су била повод овим одлукама.

§ 236 кр. зак. гласи:

У случајима који нису у овоме закону а ни у другим специјалним законима предвиђени, и за које није казна прописана, моћи ће месна полицијска власт издавати наредбе и у њима одређивати казну од десет до сто педесет динара или од једног до двадесет дана затвора, за лица која би противно овим наредбама радила.

Ове наредбе имају се тичати сигурности лица или имања; уредности и угодности јавног саобраћаја на друмовима, путовима, улицама и у опште јавним местима; сигурности и уредности на приватним саобраћајним средствима: приватним железницама, лађама, трамвајима, омнибусима и и томе подобно; одржавања чистоте и свега оног што би било на корист и заштиту здравља грађана, мира и спокојство како појединих лица, тако и целе општине; чување јавног морала; и на послетку свега онога што је потребно за одржање реда у местима и приликама где се много света скупља, као што су: сабори, вашари, пијаце, весеља и светковине, јавне игре и забаве, представе и томе подобно.

Овим законским прописима, као што се види, овлашћена је полицијска власт да у извесним случајима, који нису предвиђени, допуњује општа законска наређења путем наредба које, на тај начин, имају за место и прилике у којима су издате, обвезну силу закона.

Било би доиста и незгодно и непрактично кад би се у законе, одређене ради регулисавања општих норми уносила свака ситница. Постоји читав низ законских одредаба које се сваког часа морају мењати према напретку науке, технике, саобраћаја, па и према самом месту и приликама. Оно што је на извесном месту, у извесним приликама и за извесно време корисно, може у истим приликама и у исто време али само на другом месту бити штетно, и обратно. Немогући све ово предвидети и регулисати, општи закони, у извесним случајима, одређују само основна правила, а њихово извођење у појединостима остављају извршним властима, које то чине или путем правила или путем наредба.

И једни и други правни су прописи који, онако исто као закони, обвезују грађане на вршење неке радње или нерадње. Разлика између њих и закона у томе је, што ове последње издаје законодавно тело, а њих — наредбе и правила — административна власт, али опет по овлашћењу законодавног тела:

Из законског прописа који смо исписали (§ 326) јасно се види да полицијска власт може издавати наредбе само под овим условом.

1. Ако однос који се наредбом регулише, није предвиђен ни кривичним ни специјалним, законом и

2. Ако се он (овај однос) тиче сигурности лица, имања и т. д.

Ако не достаје ма који од услова, наредба није на закону основана.

Поред ова два услова, који су преко потребни да би једна наредба могла постати, за њену обвезну силу тражи се још и да буде обнародована, јер се у чл. 116 устава вели ово:

— Никакав закон нити икакве наредбе државне, окружне, или општинске власти немају обавезну силу, ако нису обнародовани начином, који је закон одредио.

Према циљу, који се њима жели постићи, све наредбе полицијских власти могу се поделити на три категорије:

а, Оне којима се наређује грађанима да нешто чине.

б, Оне којима им се забрањује да нешто чине, и

в, Оне којима им се допушта да под извесним условима могу нешто чинити.

Видели смо раније, да је решење кв. теразијског којим је извесној фирми било наређено да своју радионицу у року од два месеца измести са садањег места, било засновано на § 326 кр. зак., као и да је истим сопственицима стављено до знања да ће за непослушност према овој наредби бити кажњен — „ако пак ово не учине у означеном им року власт ће их казнити“.

Јасно је, да у овом случају о казни не може бити ни речи, ако сопственици поступе по издатом им наређењу. Казна је, дакле, условна и зависи од испуњења или неиспуњења извесних законских наређења власти.

Слично овом, и у самом кривич. зак. има неколико прописа у којима је казна условна.

Тако се у тач. 9 § 329 вели ово:

— Ко своју кућу, авлију, дућан или радилиште нечисто држи и на опомену полиц. власти или њеног службоца не почисти, а у тач. 9 овог истог, §-а.

— Ко пред својом кућом, дућаном или плацем локве и баре на опомену испунио неби.

Да би се неко могао казнити по овим законским прописима, мора се прво констатовати да није послушао опомену полицијске власти или њеног службоца.

Исто је тако и са кривцама из §§ 360 тач. 2-га и 3-ћа, па најзад и са кривцама из § 356 в кр. зак. због којег смо све ово и набрајали.

Ево шта се вели у овоме §-у и његовим изменама и допунама на које се Касациони Суд позива:

— Ако кираџија или закупац, коме је рок закупа истекао, или му господар закуп на време отказао (§ 701 грађ. зак.), неће, на захтев господарев, из закупног добра да изађе, полицијска власт ће му наредити да се у року од једнога најдаље до три дана из закупног добра исели; и ако он то не учини, било хотимично, било из узрока који га по закону не оправдавају, власт ће га силом из добра истерати и за неопослушност казнити затвором од једног до десет дана, или новчано од пет до десет динара.

Кираџија или закупац може само пуноважном писменом исправом доказивати да рок закупу није истекао или да је продужен; иначе, у недостатку таквог доказа, полицијска власт ће и поред тога, што би кираџија или закупац наводио да је закуп усменим уговором с господарем продужио, поступити по првом одељку овог §-а, а кираџији или закупцу остаје право да тражи код суда накнаду штете од господара, ако је кривцом овога оштећен.

— Ако би било сумњиво да ли је рок закупу истекао, полицијска власт ће упутити господара надлежном суду решењем, противу кога нема места жалби, и закупац се не може из добра изгонити.

Очигледна је ствар после изложеног, да и решења, која би се донела по првом одељку овог §-а, одговарају свима условима решења из § 326 кр. зак.

И једна и друга доносе се на основу *протиса кривичног законика*, и једним и другим наређује се да се нешто у остављеном року изврши и *прети казном за неизвршење*, и једна и друга, најзад, имају се расматрати *по закону формалне природе*.

Кад све ово стоји онда је, бар нами, врло тешко уочити разлику, са које би за разматрање решења из § 326 кр. зак. био надлежан суд, а за оне из § 356 в полиц. власт, и разлога са којих суд не би био надлежан и за решења из § 356 в.

Ово у толико пре, што законодавац није чинио никакву разлику о томе: да ли су решења, чије разматрање према новим изменама и допунама у полициј. уредби, има прећи у надлежност судску, грађанске или кривичне природе?, већ је само казао „а *противу осталих пресуда или решења о испушима*.“

Излишно је, доказивати да су и дела, које предвиђа § 356 в. кр. зак. испушима.

У прилог нашег мишљења иде и једно решење Првостепеног Суда за град Београд од 4 марта тек. год. Бр. 6617, дакле после познате одлуке Касац. Суда, којим је суд, по извесној жалби, поништио једно решење кварта дорђолског, донето на основу § 356 в кр. зак.

Ево тог судског решења:

— По овој жалби, суд је расмотрио акта овог предмета, па је нашао, да решење тога кварта од 25 фебруара 1904 год. Бр. 1241 не одговара закону.

— Кад је квартал већ донео решење под Бр. 9544 и Б... ослободио одговорности, а друштво упутио на парницу, онда није могао доносити друго решење под Бр. 1241, којим решењем наређује Б... да се исели, јер је оно *прво решење према последњем одељку § 356 в кривич. зак. извршило* и Б... се не може из добра изгонити.

— На основу §§ 15 и 16 *полицијске уредбе*, суд ништи и т. д.

У овом случају, као што се и изложеног види, суд се огласио као надлежан за разматрање решења из § 356 в кр. зак.

Овим се уједно завршују наша излагања о неједнаком практичном примењивању нових измена и допуна у полицијској уредби од 17 јануара тек год., а на надлежнима је да учине даље што треба.

Д. Ђ. Алимпић.

ЕКОНОМСКИ УЗРОЦИ КРИМИНАЛИТЕТА

историјско-критичка студија о криминалној етиологији.

по

Јозефу ван-Хану

(НАСТАВАК)

Грци и Римљани

Човек може читати са извесном коришћу философе овог времена. На жалост, врло је мало ствари у класичној литера-

тури које се директно односе на наше питање. Уместо овог, основ нашег питања — утицај материјалних прилика на моралну активност људи, налази се скривен у једној другој дискусији, веома контроверзној у старом времену, и у свим новом облику за време првих векова хришћанства, а то је: да ли сиротињу треба сматрати као једно зло или не?

Први трагови о овом питању налазе се још код Хезоида, па, можда, и раније. Ми не можемо овде, у оквиру нашег рада, објашњавати зашто је ово питање морало увек бити активно у једној спекулативној епоси, у којој маса не престајаше да привлачи све већу и већу пажњу, и да тражи утехе у философији. Казаћемо одмах, да је сиромаштво у Шпарти и Риму, као што се то јасно види из остале литературе, било у великој почасти, и да је општи дух ове две републике у примитивном добу, био дух сиромаштва. Али, не треба погрешно схватити оно што су латински писци подразумевали под изразом сиротиња. Римска сиротиња, којој они одају похвалу, није имала скоро никаквих економских потреба; то је пре била простота живота, умереност и уздржљивост од сваког раскоша, некорисних трошкова и пожуда. То никако није оно материјално стање, одобрено и хваљено од целог света, које чини предмет философског посматрања о коме имамо намеру да говоримо. Не, ми имамо у виду спекулације које су наносиле, па и данас наносе, невољу и беду како појединама тако и масама.

Још је Омир певао у Одисеји: „Гладан трбух нема ушцу; глад је узрок многих људских несрећа“.

Изводи Стобеуса за нас су драгоцен извор за познавање грчких писаца. У њима налазимо неколико изрека највећих песника које се приближују нашем питању.

Софокло сматра сиромаштво као нешто часно, а Еврипид као зло.

Ксенофон види у беди моћан покретач злочина и вели: „Они који знају да им је живот осигуран не излазе се лако злочину.“

Сасвим је природно што један циник, као што је био Диоген тврди, да сиромаштво не може никад служити за извињење злочина.

На више места у својој Републици, Платон додирује озбиљно наше питање. Третирајући у првој књизи овог свог дела користи од богатства, он нам, тим поводом износи своје мишљење о утицају економских прилика на генозис злочина. „То је богатство, вели он, коме смо обавезни увелико за ненапошење зла другима“.

Почетак четврте књиге Републике посвећен је економском питању. Платон сматра материјална стања: обилност и беду као подједнако опасна. Пошто је доказао да је умереност ратних као и државних поглавара једна од најбољих гаранција за државу, и изложио како обилност и сиромаштво упропашћују индустрију и вештине, он тврди да осуетво богатства утиче на спољни углед и унутрашњу срећеност државе. На основу ових својих закључења, писац саветује чиновницима да обрате нарочиту пажњу на то: да у др-

жави не буде ни великог богатства ни убоге сиротиње. Прво, по њему, има за последицу разнеженост, леност и жељу за новинама, а друго нискост осећаја и жељу за чињење зала.

„У колико се поштовање богатства увећано у толико се врлина смањује, узвикује најзад Платон у 8-ој свесци своје Републике.“

У првој свесци своје Реторике, Аристотело третира више предмета који се односе на изучавање злочина, па чак и злочинаца. Он нам ту излаже разне, махом моралне прилике, у којима се налазе злочинци; њихове наде да неће бити кажњени с обзиром на прилике под којима је злочин учињен, за тим говори о редедивистима и приликама у којима је налазе нападнуте жртве.

У изразима, врло прецизним, Аристотело нам, најзад, износи своје мишљење о утицају економских фактора на криминалитет. Ово његово мишљење одржано је чак и до наших дана од стране чистих спиритуалиста. Аристотело учи, да људи делају било под утицајем стране, или своје сопствене иницијативе. У првом случају радња се производи било случајно, било по нужди. Међу овим другим радњама, једне су принудне а друге природне. Од оних радња, пак, које зависе од нас самих, и чији смо ми непосредни творци, једне бивају по навици а друге из жеље која је час разумна а час несмишљена. Гнев и страсти долазе увек у ове последње жеље.

— То није ни богатство ни сиромаштво, вели Аристотело, које побуђује на злочин. Догађа се истина да сиромаси из жеље за задовољством улазе у злочин, али то никако није ни богатство ни сиротиња која их је у њега одвукла, већ једино њихова страст. Очигледно је, према овоме, да злочини који проистичу из потребе или обилности морају, по мишљењу Аристотеловом, бити увршћени међу радње које зависе од наше директне иницијативе, што ће, опет рећи, да им узрок ваља тражити у нашој страсти — жељи несмишљеној. У сваком случају потреба и обилност елементи су који изазивају ову страст и, на тај начин, индиректно утичу на злочин. Ево, како се о томе изражава Аристотело.

— Човек чини злочин из потребе која се јавља у два облика: или услед праве нужде као што је случај код сиромаша, или услед сувишности као што је код богаташа.

Могло се веровати да ће појава нових школа: епикурејске и стојичке, на три века пре хришћанске ере, које су замениле Аристотелову философију и Платонизам, унети новог и живљег полета у спекулативне идеје о питању које нас занима. Међу тим, врло је мало ствари о нашем питању које се налазе у делима Епикура и његових ученика. Није, у осталоме, ни лако познати мишљење овог философа, чија су многобројна дела готово са свим погубљена, и који је, тако исто, био рђаво тумачен. У сваком случају ми можемо, према обавештењима Диогена и Сенеке, сматрати као извесно, да је Епикур одвраћао људе од нагомиланавања богатства.

Основ и циљ његове философије, као што је познато, састојао се у потпуном остварењу душевног задовољства и осуетву физичких болова.

Једини представник ове школе код Римљана — Хорације изражава се овако у једној од својих ода о утицају сиромаштва на моралну активност људи:

— На што закони кад сиромаштво, које се сматра као једно од највећих поруга, приморава људе да све чине, трпе и скрећу са тешког пута врлине.

Дело Сенекино чини епоху у историји идеја којима се занимамо. У својим моралним писмима он одаје нарочиту част сиромаштву, приписујући му много више моралне силе но богатству. Ово последње, далеко од тога да буде сматрано као какво добро, мати је неумерености и пожуда и, као такво, веома је опасно за моралитет.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

РАЗБОЈНИШТВО

од Д-р Ђарла Либлинга.

(СВРШЕТАК)

Односно одношаја горе означена три параграфа, у погледу насилног изнуђивања, §§ 254 и 255 не представљају ништа друго, до једну врсту изнуђивања § 253, а који се од истога (§) одликују једино применом средстава за присиљавање; иначе, између ових параграфа и просте изнуде параграфа 253, нема готово никакве разлике.

Ово присиљавање и т. д. није, као што се то чешће тврди, и као што то изгледа да је у самом закону назначено, средство крађе, већ једино пратилац исте. Да је ово одиста овако, види се из самога наређења односно „претње“: „под применом претње“; — не, дакле, путем присиљавања и т. д. као што би морало да гласи, ако би се тиме хтело да означи средство, које је специјално на само одузимање извесне ствари упућено. — даље, расуђивање, да се крађа не врши путем присиљавања и т. д.; шта више, исто служи другим циљевима, исто је, као што ћемо још видети, средство којим се принуда врши, оно служи, да неко трпи и ништа не предузима, те да му се извесна покретна ствар — contra његовој вољи — одузме и тако је исто само услов за одузимање ствари, које се (одузимање) овим начином (присиљавања) омогућава.

Силу, однос, присиљавање и претњу, сматра Биндино, као једино средство за принуду. И ако се ово не види из самога смисла закона, то се ипак налази довољно разлога у корист овога мога тврђења у мотивима к' § 244 одн. 243, не узимајући много што шта друго у обзир. Из њих се види несумњиво, да је психичка или физичка сила, којом се злочинац служи, да принуди неког другог, те да овај отрпи, да му се извесна покретна ствар однесе.

Но без сумње је принуда, да неко отрпи, да му се извесна ствар однесе,

принуда у погледу самога трпљења¹⁾; као сувишак означавају мотиви „силу као главни мотив, управо узрок поплачканог, да отрпи једно овако неправедно одузимање“.

Полазећи одавде, раније означена карактеристика ће се допунити, и означаваће разбојништво, као нарочиту врсту принуде, у намери противуправног присвајања извесне туђе покретне ствари.

Овде ће се расправити још једно веома много оспорено питање, да ли је учињено разбојништво, када злочинац путем психичке или физичке силе извесно лице примора, да му извесну, извршиоцу дела не припадајућу, ствар изда, а у намери, да је себи присвоји; њега нпр. с напереним пиштољем и претњом примора, да му кесу изда, „у противном, убиће га“.

Као што смо видели, суштина разбојништва лежи у принуди односно извеснога трпљења и то трпљења, које се односи на одузимање извесне ствари од стране разбојника; овим се, дакле, претпоставља у сваком случају пасивитет повређенога.

У горе, дакле, означеном случају, извршилац хоће да принуди неко лице на извесну радњу — да му изда кесу — а никако на извесно трпљење, однос. пасивно држање и према томе, овај се случај не може подврћи под § 249 већ једино под § 255 кр. закона.

Практички је ово разликовање готово без икакве важности, јер је казна у оба случаја једнака; јер се на основу § 255 има злочинац „равно једноме разбојнику казнити“.

Даље постоји случај, у погледу кога се води борба, када учинилац путем извесне квалифициране силе или претње принуди неког, да му следује на месту, где су његове (повређеноме) ствари остављене, те како би му их могао, у намери противуправног присвајања одузети, и принуђени овој принуди следује и злочинац по том ствари однесе.

Да се овај случај не може узети као разбојништво, постоји исти мотив, као у горњем случају, јер се овде принуда састоји у извесној радњи — да му покаже место, где су ствари остављене —, док разбојништво захтева принуду, као средство, којим неко нешто трпи — пасивно држање; принуда у горњем примеру састоји се у активном учешћу а никако у трпљењу, да се дотичноме лицу извесна ствар однесе.

Такође, овде не постоји случај разбојничког насилног принуђивања.

Шта више, реч је у овоме случају о стицају више кривичних дела; дат је т. зв. реални стицај између разбојничке принудне изнуде и крађе.²⁾ Нападнути је при-

моран, да покаже место, где су ствари остављене, т. ј. он је принуђен од стране извршиоца дела, да предузме извесну „делателност“. — Узимање пак ствари је засебан деликт, који са првим — разбојничком насилном изнудом — деликтом само стално у вези стоји. Насилна је изнуда довршена у моменту, када је принуђени показао место, где су ствари остављене; јер остварење намере, односно неправедне користи је за појам насилног принуђивања без икакве важности.

Но у осталом, дело насилне изнуде је и по времену одвојено од дела крађе, само што у колико је ово време дужи, у толико ће се лакше моћи отворити очи онима, који час узимају, да је једно дело дато а час два, да не постоји један већ два деликта, који се имају казнити сходно §§. 74, 242, 255. кр. зак.

Ако би се овде навело, да се овај случај не разликује, као што то prima facie изгледа, од ранијег случаја, то се онда може одговорити: да тамо, где извршилац *предату* му ствар узима, апсолутно не може бити речи о узимању у смислу § 242, односн. § 249 кр. зак. а који параграф претпостављају у сваком случају пасивно држање повређеног. Према овоме, види се, како већ из овога разлога овде не постоји дело крађе; осим тога, крађа је у сваком случају искључена, када неко дозволи некоме, да му овај ствар узме³⁾; принуђени у овоме случају даје своје одобрење у самој ствари — и ако приморан на то — и присвајање за овим следује од стране извршиоца дела — *coactus voluit*. —

У другом случају, напротив, апсолутно не може бити говора о каквом одобрењу односно присвајања ствари од стране извршиоца дела; обрнуто, злочинац ће у већини оваквих случајева прећутати, зашто хоће да се упозна са дотичним местом, те како не би могао од стране принуђеног доцније бити издат. Па и кад принуђени зна циљ овога испитивања места, то опет не значи, да он тиме у исто време даје и своје одобрење, да му се ствар одузме⁴⁾.

Без обзира на све ово, ова се два случаја разликују још у томе: што тамо, где је принуђени приморан да изда ствари, принуда је скоро једновремена са узимањем ствари од стране учиниоца дела, док у другом случају ова су два акта по времену одвојена један од другог. — Дакле, тако ће се, (у првом примеру), где постоји принуда за издавање ствари, сматрати да постоји дело: *разбојничко принудно принуђивање*; овамо, где постоји принуда, да се од стране принуђенога покаже учиниоцу дела место, где су ствари на чување, овамо постоји реални стицај дела: *разбојничког принудног принуђивања и крађе*.

Предмет намере за присвајање.

Као предмет, у погледу кога се намера злочинчева за присвајање управља, јесте,

³⁾ Види: Ф. Мајера, Кривични зак. за Северно немачки савез, стр. 187 Бр. 11. 1871. год.

⁴⁾ Упореди: Шварца, Коментар, стр. 671.

како то закон каже: „извесна туђа покретна ствар“; према овоме је дело разбојништва у погледу ствари које немају господара, као и сопствених⁵⁾, које се налазе у туђем притежању, даље разбојништво у погледу имобилна (непокретних ствари) искључено.

У погледу „покретних“ ствари, меродаван је једино природни а не грађанско-правни појам, т. ј. као покретна ствар се има сматрати само она, која се с једнога места на друго може померити. Према овоме излази, да су делови непокретних ствари, који у цели разбојништва од ових последњих одвојени буду, у колико према своме природноме својству као покретни делови од имобилна доле падају, као и безтелесне ствари од овога појма искључени⁶⁾.

Захтева се, да је у питању каква туђа ствар. То значи, да иста треба да је у својини некога другог а не извршиоца дела; ово захтевање бејаше ранијем општем праву страна; аналогно римскоме праву, бејаше увучена у овај појам и *garina rei suae* и обадва прва два предлога за прајски кривични законик следоваху ранијем општем праву; доцнији предлози за прајски крив. закон. искључише могућност, да може бити разбојништва и над сопственим стварима; одузета ствар мора да буде туђа што значи, у својину некога другог а не извршиоца дела.

Што се на послетку тиче вредности самога предмета, то је иста према мотивима⁷⁾ за појам крађе и разбојништва без икакве важности и једино се узима у обзир при умерењу казне.

Покушај и свршетак.

Покушај разбојништва је дат, исто тако као и код насилног принуђивања, чим су сви субјективни захтеви деликта дати, међу тим објективно, *corpus delicti* није испуњен: ако је се одговарајућа психичка или физичка сила, однос. принуда применила у цели, да би се изазвало трпљење код онога, који би требао да буде опљачкан, па се тиме и поред свега овога ништа не успи, онда је дело остало у покушају. —

Свршетак деликта не претпоставља само, као што се из мотива види и као што је то од општег мишљења заступљено, „свршетак *арисмљавана већ одузимања ствари*“ и у томе је главна карактерна разлика, као што је горе назначено, којом се *corpus delicti* код разбојништва одликује од *corpus-a delicti* код насилног принуђивања.

Ово питање, особито доказивање, да су мотиви и владајуће мишљење на лажној претпоставци основани, не може се овде изближе третирати, но о томе ћемо се другом приликом мало више позабавити.

превоо Д-р А. Гв. Жив.

¹⁾ Тако исто Меркел у својој теорији о крив. праву стр. 416.

²⁾ Тако исто: Виднов у своме, горе означеном делу, стр. 47. Бр. 2., а и Бури стр. 75 и 76. у своме делу разуме се, с ограничењем, да је такав реални стицај основан, ако је од момента, када су ствари откривене и крађи истих, прође извесно време, те крађа не изгледа као саставни део насилне принуде. Принуде, дакле, у моменту откривања ствари, мора да је нестало, тако, да се крађа над истим изврши без икаквих насилних средстава. Ову везу крађе, однос. одузимања ствари самом принудом ми поричемо, а не као што то Бури заступа.

⁵⁾ Упореди: мотиве к' § 248, оде. 2., Хелшнера у његовој системи III. стр. 423. 424.

⁶⁾ Упореди: Ф. Мајера, стр. 186. Бр. 7; Хелшнера, Систем III. стр. 424

⁷⁾ К' § 237 зак. предлога, оде. 8.

УДОВИЦА

ПРИПОВЕТКА ИЗ ГРАДСКОГ ЖИВОТА

(НАСТАВАК)

5

Била сам намерна, да се ту пред њим мртвим изјадам и исплачем на своју несретну судбину, па ми се чињаше да он не ће чути моје јаде и болове онако покривен, зато без много размишљања и скоро нагло дигох чаршав са његовога лица, али сам се ужаснула, кад место оног белог, благог стричевог лица, угледах само једну масу љубичасте боје, са црвенкастом пеном на устима.

Забезекнута овом променом стричева лица, ја се још више нађох у чуду што се наша познаница помама кад сам ја подигла чаршав.

„Оставите, оставите, ко вам то рече да чините, ко вам је то дозволио,“ беху узвици њени, који су дошли упоредо са подизањем чаршава, јер, како сам видела, она није то од мене очекивала, а много јој је било до тога, да се стриц не види у оваквом положају.

На вику њену, дотрчали су из суседне собе стрина, Пера и лекар, који је, види се, одиста спавао ту код нас.

Кад им је познаница испричала, како сам ја била непакљива, да чак вређам мртва човека, онда ме је Пера изгурао на поље, а лекар се окрете познаници и општро и прекорно рече: „а што си јој ти дозволила — што си примила на себе једну дужност, кад си била немоћна да је извршиш.“

Код ових последњих речи, ја сам већ била на вратима собњим, и даље нисам чула шта је било.

Одох у своју собу под утисцима онога изненађења, које је изазвала промена стричева лица, и још више онога понашања њиховог. Нарочито ме изненађивао интиман одношај лекара и наше познанице, који је случајно испољен, јер су се иначе они пред светом држали као са свим страна лица.

Са свим природно наметало ми се питање: откуда ова промена, и зашто су они овако осетљиви према њој?

Старала сам се да то одгоненем, али узалуд, јер је сваки одговор, што сам га себи давала, био тако невероватан, да га и сама нисам могла озбиљно узети.

На по сата после овога, уђе у моју собу наша служавка и каза ми, да су стрица метули у метални сандук и капак залемили.

Морало се тако урадити по савету лекара, јер је стриц онако здрав и пун на пречац умро, па се осећао непријатан задах.

За мене ово обавештење беше тако убедљиво, да сам се чудила самој себи, како сама нисам дошла до тога закључка...

После подне стриц је сарањен уз помпезну пратњу, јер се читава варош беше слегла, да му ода последњу пошту.

Мене нису пуштали да идем на пратњу.

Тај свој поступак објашњавали су они познаницима, који разбираху где сам ја,

тима, што неко мора остати да чува кућу од оне силне послуге, која се беше скоро сама наметнула за овај дан, а после и због тога, што млада у опште не треба да иде на пратњу по народном веровању.

Стрина и Пера ишли су за сандуком и изгледали су погружени жалашћу за пок-стрицем.

Стрина је то нарочито истицала и својим црним оделом, које је за ноћ сашивено, а и Пера је такође био у црнини.

После њих, доктор је нарочито видно истицао своју жалост за стрицем.

„Такав мој добар пријатељ, такав честит трговац, и да му ја ништа не могу помоћи; е то ми је тешко, тако тешко, али шта ћемо ми лекари, кад су махне у срцу болести, које се тешко лече; ту наука мало може помоћи.“

Тако је он говорио свакоме, који је долазио, па се је тако вајкао и окр. началнику, који је такође дошао да судељује при погребу стрица, кад су скоро последњи силазили низ степенице за пок-стрицем.

Дан сахране прошао је, и ја сам очекивала: какве ће сад прилике настати.

Предосећала сам, да мој живот од сада мора бити тежи, јер нема стрица, који је ипак био моја заштита самим тим што је постојао, што га је било, те је и Перу и стрину задржавао страх од њега, да ми живот учине још тежим од онога што су дотле чинили. и нисам се преварила.

Пре ручка на по сата, ушла је код мене стара служавка сва уплакана.

„Дошла сам, рече, да се с тобом опростим, јер те не ћу ја више служити, по што ми је служба отказана, а место нас женских примљени су у службу све сами мушкарци.“

Сад је баш доле гасподар Пера одредио једнога, који ће ти доносити ручак и вечеру, јер више нећеш с њима јести.“

Ја сам знала, да је стара служавка била моја пријатељица и горко сам плакала при расанку с њом, са јединим пријатељем у овој кући.

И мој је положај, заиста од овога дана постао ужасан.

Све што је пакост стрине и Пера могла измислити, то сам ја морала трпељиво поднети.

Ређати пак, све оно, што су они измишљали, била би једна читава књига.

И онај момак што је одређен да мене служи, и они остали који су били у кући, старали су се брижљиво, да задовоље сваку паклену намеру господара.

Мени је био забрањен сваки излазак из куће, и кад сам покушавала да силом изађем, мене су млађи ударали као последњег мангупа, и терали натраг у кућу.

На протест мој, да сам ја домаћица ове куће, да ја овде имам права жене и газдарице, они су се само подругљиво смејали и кезили.

Упућена, тако, да тражим ипак заштите од стрине и Пера, ја сам им се жалела, али они су ме презриво погледали и ишли даље...

После првог помена, који је прве суботе држан за покој душе стричеве, у нашој кући су настале дивље ноћне оргије.

Пера и стрина, а доктор и наша познаница, пили су и бећарски пијанчили сваке ноћи до зоре.

Своје одношаје нису крили ни од мене ни од млађих, који су их служили, за добре паре, као гладна пашчад.

Тек је тада мени била појмљива љубазност наше познанице, којом ме је дочекивала, и улога њена у нашој кући.

Сваким даном, ово се друштво увећавало са по једним чланом.

Прво су увођени нежењени трговци, па се тада прешло и на мање чиновнике.

На месец, два, после смрти стричеве, гост ових ноћних тревнака био је и окружни начелник, а одмах за тим и читава поворка жена сумњиве прошлости.

Тако је, на послетку дошло, да је дом мога стрица постао ускоро легло порока и разврата, дом бруке и срамоте.

Све ово, наравно, није остало странао суседима, али од њих нико ништа не учини, да се тај положај побољша.

Заробљена овако на очиглед света и власти, ја сам већ била пала у једно очајање, које је претило да ме одведе у лудницу, или намакне конопац на врат.

И кад сам ја већ мислила: шта је од тога двога ипак боље — да ли да чекам да ме воде у лудницу, или да свршавам сама са животом, тада се догодило нешто, што ме је задржало од овога последњег корака, који ми је био примамљивији.

На име, једне вечери, кад је теревенка и гозба требала да изостане, јер су сви већ посрнули физички од непрестане пијанке, бану у моју собу окр. начелник.

Ја сам баш клечала пред иконом св. Богородице, и молила се да ми скрати овако тежак живот, кад је он ушао унутра.

Збуњен тренутно и сам положајем, у коме ме беше затекао, он застаде за часак, али кад сам ја устала, он ми слободно приђе и поздрави се са мном.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

Суд општине степошке, у окр. крушевачком, актом својим од 20. фебруара ове године Бр. 595, пише:

„Светозар Рајковић, председник општине ломничке, као пуномоћник ове, ставио је забрану код Првостепеног крушевачког суда, на покретност ове општине, а за обезбеду 737.40 динара, колико су сељани села: Г. Степоша, Д. Степоша и Липовца, по његовом тврђењу, остали дужни општини ломничкој у име општ. приреза за 1888 и 1889 год. који су требали платити, док су били у саставу ове општине.“

Првостепени крушевачки суд, решењем својим од 7. фебруара ове год. Бр. 3536, уважио је ову забрану, и наредио полициској власти да је изврши, те је ова пре извесног времена

предала решење потписаном председнику, као пуномоћнику ове општине степошке, и извршила забрану, узев у попис ове ствари: једну општинску касу, општински кантар, четири стола канцеларијска, четири столице, радове за фасцикуле — архиву — и све остало, што се у општинској згради затекло.

Забрана је уважена на основу буџета ове општине за 1896 год., из којег се види, да је предвиђена извесна сума за исплату дуга општини ломничкој, али како је ова ствар доцније регулисана, то ће се поднети докази, кад затреба, и општина ће ломничка бити одбијена од тражења.

Ова забрана, по мишљењу овога суда, противна је наређењу §. 471. тач. 1. грађ. суд. поступка, по коме се ни једном дужнику не може узети у попис најнужније покућанство, а да се општина не да разумети без касе, стола, столица, ваге и т. д. то је само собом разумљиво, и по томе је и ово њено најнужније покућанство, које се није смело узети у попис, и да је суд погрешно кад је одобрио забрану на ове ствари.

Даље, ова општина сматра, да је ово тражење општине ломничке, које долази у ред полугодишњих и годишњих прихода и приноса, и да је по §. 928. д. грађ. законика застарело све и кад би у истини постојало.

Моли се уредништво, да изволи изнети своје мишљење по овој ствари.

— На ово питање одговарамо:

Кад се зна, да се општинским прирезом не задужује општина одсеком, него поједини грађани према суми непосредног пореза, онда је чудновато: како је општина степошка могла унети у свој буџет, за 1896 годину, ону суму, коју су остали дужни сељани поменутих села, и показивати је као дуг општини ломничкој?

Једини би правилан закључак могао бити тај, да је она у своје време наплатила овај прирез од грађана и унела га у своју касу, а није га предала општини ломничкој, те је ова сада присиљена, да га тражи путем суда.

Ова неизвесност о начину постанка дуга, одузима могућност, да се на ово питање у свему одговори, нарочито у колико се тиче застарелости, те зато ћемо ми и свој одговор свести само на оно прво, које се односи о правилности пописа.

Дакле:

Општине се јављају у двојаким својству — као морална лица у погледу својих приватних — самоуправних права, и као државна јединица за вршење извесних послова, који су јој законима додељени као државној установи.

И, у колико се она јавља као приватно — правно лице, она се изједначава са осталим приватним лицима, а кад год се јавља у улози државне установе, она стоји под нарочитом заштитом законском.

Према овоме, сва њена имовина, која не служи непосредно потреби и интересима њеним, као државне јединице, може бити предмет залоге, пописа и у опште приватних потраживања, а она имовина која је неразводна од потреба, које служе њој као државној јединици, не могу бити предмет пописа ни залоге, јер оне и нису својина општине као моралног лица, него као установе државне.

У овој ред ствари и потреба, без којих се општина, као чисто државна установа не да разумети, свакако спадају и ствари као што је каса, столови, столице, полице за фасцикуле и

т. слично, и по томе, власт полицијска погрешила је, што је ово узела у попис, и ако је суд одобрио забрану, јер он увек учини ограничење речима: „оно што се по закону може у попис узети,“ претпостављајући, свакако, да власт има да оцени при попису: шта се може пописати, а шта не.

II.

„Началник овог срески, решењем својим, забранио је Павлу Павловићу, оvd. даље упражњавање опанчарске радње на основу § 373 а кр. закона, пошто није имао мајсторско писмо.

Павле је изјавио на ово решење жалбу начелству окружном, али док је жалба са актима стигла начелству, докле су већ ступиле у живот најновије измене и допуне полицијске уредбе, те је начелство на основу ових измена напало, да оно није надлежно да разматра поменуто решење, него је вратило акта ср. начелнику, да према овим изменама уради даље шта треба.

Начелник срески, наслњајући се на наређења § 15 и 15 полиц. уредбе, пошље ова акта и решење Првостепеном Суду, али он их врати неразматрана са овим напоменама: „овим решењем жалилац није кажњен ни преко три дана затвора, нити преко 30 динара новчано, те по томе има вид и својство административне наредбе, и не подлежи оцени Првост. Суда. Враћају се акта да начелник оцени: има ли у опште места жалби против оваквих решења, па ако има, нека акта пошље вишој административној власти на оцену.“

Начелник срески нашао је, да против оваквог решења, има места жалби и понова пошље акта начелству, али их оно врати, јер је, вели, ненадлежно да разматра пресуде и решења, која су изречена по III части кр. закона, налазећи, уједно, да ово решење не подлежи ничијој оцени, пошто њиме није изречена никаква казна, као што не подлеже ни она, где је казна до три дана затвора.

Моли се уредништво за обавештење: има ли места жалби на решења ове врсте, и ако има, која је власт надлежна за разматрање истих?”

— На ово питање одговарамо:

Решење среске власти, којим је забранила радњу Павлу по § 373 а кр. законика, јер нема еснафско мајсторско писмо, не спада у ред ових наредба управних власти, које се издају за заштиту јавних — општих интереса, и за чију оцену нису надлежни судови, нити их могу задржати од извршења, све докле, докле се од њих не затражи да кажу свој суд за повреду истих, ценећи, том приликом законитост самих наредба.

Не, ово решење има свога извора у наређењима § 373 а кр. законика, и о умесности његовој треба и мора да се решава по томе, што се њиме вређа једно право Павлово, под претпоставком, да је решење среске власти неправилно, и он по § 15 и 16 полиц. уредбе има право на жалбу.

За оцену, пак, у овој ствари, надлежан је баш Првостепени Суд по измени §§ 15 и 16 полиц. уредбе, пошто решење потиче из примене III части кр. законика, а никако начелство као виша административна власт, пошто као што напред рекосмо, ово није административно решење или наредба, већ решење наслоњено на § 373 а кр. законика.

Никако се, пак не може одобрити оно гледиште начелства, да против оваквих решења

нема у опште места жалби, кад то није нарочито речено у § 15 и 16, као н. пр. за осуде до три дана затвора или тридесет дин. новчане казне, јер би то било противно чл. 27. Устава, по коме сваки има право жалбе, кад год законима није друкчије наређено.

III.

Суд општине голубачке у округу пожаревачком, актом својим од 5. марта ове године пита:

„М. Милановић, оvd. тужио је Б. Милановић, оvd. што му је зимус украо једну гвоздену виду, а сада пре неколико дана једну секиру и 12 комада јаја, па је тражио да га суд осуди на казну по закону, за ову крађу.

Таксу у 2 дин. није хтео да положи, јер је, вели, ово крађа, која мора да се извиђа по званичној дужности.

Суд налази, да се по т. 87. зак. о таксама мора да плати такса, јер је ово извиђање на тужбу приватних, и да не би погрешно, моли уредништво за обавештење: треба ли ову тужбу узети у поступак без таксе, или прво наплатити таксу?”

— На ове питање одговарамо:

По духу § 391 кр. закона, све крађе иступне, сем ових из трећег става, казне се по званичној дужности. То, у осталом, одговара и ономе општем начелу, које предвиђа § 4 кр. суд. поступка.

Како је и у овом случају представљена кривица, која не долази у ред ових из трећег става § 391, то се и она има извиђати по званичној дужности, па према томе не треба тражити таксу у напред, што опет, одговара тач. 227 зак. о таксама.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖИ СЕ

Драгутина сина Мине Игњатовића, тежак из Пријана, округа пиротског, који је месеца маја пр. год. отишао од куће, тражи начелство окр. нишког актом Бр. 3582. Драгутин има 16 год., стага је средњег, лица плавог, пуног. Нађеног треба упути на начел. окр. нишког, с позивом на Бр. 3582. УБр. 10803.

Марија, развојена живећа жена Јована Панџића, из Скеле, која се издаје под именом Лепосаве и Живане, потребна је начелнику среза посавског, у Обреновцу, јер је велика сумња да је саучесник у похари Лазара Покрајца, из Ратара. Изглед јој је сличан на Циганку, црномањаста је, пуна, средњовечна. Позивају се све полицијске власти, да Марију најживље потраже, и нађену стражарно спроведу начелнику среза посавског, у Обреновац, с позивом на Бр. 3177.

ПОТЕРЕ

Ђорђу Николићу, трговцу из Деспотоваца, ноћу између 21 и 22 пр. м-ца, украђено је из обора пет дебелих свиња, од којих су три веpra и две крмаче. Позивају се све полицијске власти, да крађивце потраже и нађене спроведу начелнику среском у Деспотовац, с позивом на Бр. 3875. УБр. 10757.

Томи Стевановићу и **Цаки Илићу**, из Бадинача среза лесковачког, украђене су две кобиле из штале, и то ноћу између 18 и 19 пр. м-ца. Једна је матора 6 год., а друга 4—5 год., обе су млаке ђогатасто-зелене, и на себи носе жиг «К.» Позивају се све полициске власти, да крађивца и покрађу најживље потраже и нађеног спроведу начел. окр. врањског, с позивом на Бр. 4207. УБр. 10938.

Лазар Панић, звани Шваба, решењем начелника среза мачванског, од 20 септембра пр. год. Бр. 14049, стављен је под кривичну истрагу и у притвор због дела из § 221 крив. закона. Лазар је незнано где отумарао, и није се могао до данас пронаћи. Он има 24 год., раста је средњег, малих плавих бркова, лица округлог у опште плав. Позивају се све полициске власти, да Лазара живо потраже и нађеног спроведу начелнику среза мачванског с позивом на Бр. 5354.

Драгић Пантић, из Брасине, који је због опасне крађе осуђен на 8 године робије, **Ђорђе Вукосављевић**, из Стрмова окр. ужичког, који је због убиства осуђен на 20 година робије, и **Тодор Ивковић**, из Рујевца, који је осуђен на годину дана затвора због тешке повреде тела, побегли су ноћу између 24 и 25 пр. м-ца из притвора лозничког првостепеног суда. **Драгић** је стар 26 год., раста је високог, плав, кратких плавих брчића, обријан, има велике смеђе веђе; **Ђорђе** је стар 32 год., раста је високог, црномањаст, сувоњав, лица дугог, обријан, кратких прих бркова; **Тодор** има 40 год., високог је раста, црномањаст, има велике цуне бркове. Позивају се све полициске власти, да напред именоване најживље потраже и нађене спроведу начелнику среском у Лозницу, с позивом на Бр. 4776. УБр. 11098.

Петру Клефишу, извознику, из Јагодине, непознато лице, ноћу између 25 и 26 марта ов. год., украдо је из затворене штале једну јуницу, стару 1 год., добро угојену, на трбуху и позади беле боје, иначе има жуту телећу боју. Позивају се све полициске власти, да крађивца потраже, и нађеног спроведу начелнику среском у Јагодину, с позивом на Бр. 5611. УБр. 11125.

Александер Браун, практикант Макса Вајнфелда трговца из Пеште, извршио је проверу своме господару у суми од 9000 марака и 16000 круна, и побегао. Александар је стар 19 год., мојсијеве вере, раста је високог, сувоњав, лице му је дуго, бледо, очи и обрве плаве, нос и уста обична, један му зуб фали, малих наусница, дуге браде, говори мађарски и немачки, кад је побегао имао је црни зимски капут, затворено суро, летње одело и загасите панталоне. Позивају се све полициске власти, да Александра живо потраже и нађеног спроведу Управи града Београда с позивом на Бр. 11350.

Илији Марковићу, тежаку из Ландола, ноћу између 29 и 30 марта ов. год., украђена је кобила, стара 4 год., у једно уво расечена и жигосана. Позивају се све полициске власти, да крађивца најживље потраже, и нађеног спроведу начел. окр. смедеревског, с позивом на Бр. 11361.

Никола Петровић — Босанац — одговара за опасну крађу код начелника среског на Убу. Раста је високог, црномањаст, танак, широких

груди, стар је до 30 година. Позивају се све полициске власти, да Николу најживље потраже и нађеног спроведу начелнику среском на Убу, с позивом на Бр. 5111. УБр. 11869.

Петру Јовановићу, из Вратне, ноћу између 4 и 5 ов. м-ца, украђене су две краве: једна је млаке сиве, матора 7 год., жиг је а/3; друга је плаво-жуте, матора 5 година, жиг је а/3, без других роваша. Позивају се све полициске власти да крађивца најживље потраже и нађеног спроведу начелнику среском у Јабучевац, с позивом на Бр. 2948.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Лице, чију фотографију доносимо, налази се сада у затвору код краљев. судбеног стола у Загребу, и одговара за дело крађе. Право му је име **Мата Клеанчић**, стар 23 године; родом из Пруднице, општине запрешћ, загребачке котарске области; римокатолик, нежењен, скитница и крађивац. Од стране цар.-краљ. окр. суда у Рудолфовом у Крањској, осуђиван двомесечном тешком тамницом због крађе (пре 7 година). Године 1899 осуђен такође због крађе на једну годину затвора, од стране кр. судбеног стола у Загребу, и више пута кажњиван прогонством и затвором, од 8—14 дана од стране кр. котарских судова у Загребу; мађарски му је језик сриско-хрватски, неписмен је, без телесних недостатака.

По издржању последње осуде, и изласку из митровачког казненог завода, пре три године,

тумарао је по Славонији, Србији и Бугарској без икаквих исправа. У последње време прогутао се као **Фрања Јалшић**, пекарски помоћник, из Лудбрега, док најзад није ухваћен и затворен у Загребу. Том приликом код њега су нађене ове ствари:

1.) један златан сат, ремонтар — анкер са два поклопца, и 12 рублина. Има казаљке које

показују дане и месеце. Старијег је облика и вреди 60 круна;

2.) један ланац у тежини 120 грама, необично дуг и дебео; дужина износи 57 с.м. Вредност 190 круна. (Види фотографију).

3.) новчаник, од неранцасто-жуте коже, која је сада премазана тамно-смеђом бојом; дуг је 17 $\frac{1}{3}$ с.м., широк 12 с.м.; затвор је никлен, изнад њега у кожу утиснут јајачник украс на форму грба; у среди је мањи грб, а над њим петопрена круна, а крај њега по један утиснути лав, — све го окружено елипсом.

Новчаник је околом окован, и у њему су две шире и две уже преграде; на постави изнутра у десном куту обележена је црним мастилом трговачка нумера, која се и на дупу не може разабрати; изгледа овако: 2275/53 J/2081/6043/ L Nug кр. U Nit и Nit.

Сумња се, да је све ове скупocene ствари Мата покрао, као што је и сам признао својим друговима у казненом затвору. По његовом причању, код истих, он је сат и ланац украо у Дришу (или Нишу) из једног хотела, а новчаник придигао је опет једном отменом путнику, по свој прилици неком доктору, и у њему је тада било 200 динара.

За ову крађу био је сумњичан у Шапцу и Обреновцу, одакле је спроведен у Београд и предат редарственом земунском повереништву. Сем тога, за време свог бављења у Београду, извршио је, како сам прича, две крађе. За време ручка, увукао се у један стан, и ту обукао на себе зимски капут, зимско одело и рачно рубље, а своје старо тамо оставио.

Саопштава се ово полициским властима с тим, да све што год још знају о овом Клеанчићу, и детаљније о наведеним крађама саопште управу града Београда, и по могућству сазнају за сопственика покрађе.

Бр. 3194 од управе града Београда, 20 марта 1904 год. у Београду.

ОГЛАШЕН ЗА ХАЈДУКА

Објавом начелства окр. пожаревачког, од 3 марта ове год., која је последњи пут оштампана у бр. 53, Српских Новина, од 9 марта ове год., на основу чл. 2. закона о хватању и утамањивању хајдука, позват је **Симеон — Мона — Гајић**, тежак и бив. служитељ, из Жагубице, да се у року од 15 дана преда најближој власти. По како се ни до данас није хтео вратити, то је начелство округа пожаревачког, на основу чл. 3. истог закона, решило; да се Симеон — Мона — Гајић, огласи за хајдука, с тим да је од данас слободно свакоме убити га. Симон има 36 год., раста је средњег, прилично развијен, у опште црномањаст, браде омање црне, коју не брија, бркова средњих прих, косе црне, чела високог, говор му је мешан са влашким.

ИЗЈАВЕ И ПОРУКЕ УРЕДНИШТВА

Путнички куфер, због болести преводиоца свршише се у идућем броју.

Сахалци, због нагомиланог материјала изостао је из овог броја.